

Promemoria

Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål

---

Promemorians huvudsakliga innehåll

Möjligheten för de förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar att överlämna migrationsmål och andra mål till övriga förvaltningsrätter utökades den 1 januari 2017. Även den kammarrätt som är Migrationsöverdomstol får lämna över andra mål än migrationsmål. Möjligheterna att lämna över andra mål än migrationsmål är tillfälliga och gäller till och med utgången av december 2019. I promemorian föreslås att dessa möjligheter ska förlängas till och med utgången av december 2020. Förslaget syftar till att ge domstolarna förbättrade förutsättningar att hålla handläggningstiderna på en rimlig nivå genom att den samlade kapaciteten hos de allmänna förvaltningsdomstolarna utnyttjas.

Innehållsförteckning

1	Förslag till ändring i lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	3
2	Förlängning av utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål.....	4
3	Konsekvenser	5

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltnings- domstolar

Härigenom föreskrivs att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ska ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

¹ Lagen omtryckt 1981:1323

2 Bakgrund

Den 1 januari 2017 infördes utökade möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål i syfte att förbättra domstolarnas förutsättningar att hålla handläggningstiderna på en rimlig nivå även när antalet mål ökar kraftigt, se propositionen Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål (prop. 2016/17:27, bet. 2016/17:JuU7, rskr. 2016/17:60). För att hantera den stora målökningen på migrationsområdet infördes en tillfällig lösning under tre år som innebär att en förvaltningsrätt som är migrationsdomstol får lämna över migrationsmål och andra mål till övriga förvaltningsrätter som handlägger sådana mål. Vidare får den kammarrätt som är Migrationsöverdomstol lämna över andra mål än migrationsmål till övriga kammarrätter som handlägger sådana mål. Målen får endast lämnas över om det behövs av hänsyn till domstolens handläggningstider och om det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part (8 a § tredje stycket och 14 § femte stycket lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar). Bestämmelserna gäller till och med utgången av 2019. Därefter gäller de utökade möjligheterna att överlämna mål enbart migrationsmål i de förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar.

Domstolsverket har i en skrivelse till regeringen begärt att möjligheterna för domstolarna att lämna över andra mål än migrationsmål ska förlängas till utgången av december 2020 (Ju2018/05347/DOM).

3 Möjligheterna att överlämna andra mål än migrationsmål bör förlängas

Förslag: Tidpunkten för ikraftträdande av lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar senareläggs till den 1 januari 2021.

Bedömning: Möjligheten för de förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar att överlämna andra mål än migrationsmål till övriga förvaltningsrätter bör förlängas till och med utgången av december 2020. Även möjligheten för den kammarrätt som är Migrationsöverdomstol att överlämna mål till övriga kammarrätter bör förlängas till denna tidpunkt.

Skälen för förslaget och bedömningen: Migrationsdomstolarna står fortfarande inför avsevärda utmaningar till följd av det stora antalet asylsökande som har kommit till Sverige under senare år. Den mycket kraftiga målökningen som inleddes under 2016 och som sedan tilltog 2017, fortsatte på samma nivå även 2018. En viss avmattning syntes dock i slutet av förra året. Av Domstolsverkets skrivelse framgår att antalet balanserade mål i dagsläget är mycket högt och att omloppstiderna vid migrationsdomstolarna är långa. Vid Migrationsöverdomstolen ser situationen bättre ut med ett balansläge och omloppstider som är under kontroll. Balanserna vid Migrationsöverdomstolen skulle dock kunna öka till följd av att

migrationsdomstolarna avgör sina höga balanser. Prognoserna för de kommande åren talar för en fortsatt hög men successivt minskande tillströmning av migrationsmål till domstolarna.

Migrationsdomstolarna har vidtagit en rad åtgärder för att kunna hantera den ökade måltillströmningen, bl.a. en kraftig utökning av bemanningen i samtliga personalkategorier, förstärkning av personalresurser genom inlåning av personal från andra domstolar och från förstärkningsstyrkan, justeringar i organisationen och förbättrade arbetsformer. Under 2018 ökade antalet avgjorda migrationsmål kraftigt till de högsta nivåerna sedan migrationsdomstolarna bildades (se Årsredovisningen för Sveriges Domstolar 2018, s. 46–51). För att möta måltillströmningen har migrationsdomstolarna även utnyttjat möjligheten att överlämna mål. Av Domstolsverkets skrivelse framgår att ca 400 migrationsmål och drygt 1 000 övriga mål har lämnats över under 2017. Under 2018 har 800 migrationsmål och 750 övriga mål överlämnats. Migrationsöverdomstolen har än så länge inte haft något behov av att överlämna mål.

Mot bakgrund av den höga måltillströmningen, antalet balanserade mål och de långa omloppstiderna i migrationsdomstolarna bör den utökade men tillfälliga möjligheten att överlämna även andra mål än migrationsmål förlängas. Möjligheten att endast överlämna migrationsmål bedöms inte vara en tillräcklig åtgärd. Eftersom migrationsdomstolarna har byggt upp balanser av migrationsmål kan antalet inkomna mål till Migrationsöverdomstolen vid Kammarrätten i Stockholm förväntas vara fortsatt hög. En förlängning bör därför även innefatta den kammarrättens möjligheter att överlämna mål.

I Domstolsverkets skrivelse föreslås att domstolarnas möjligheter att överlämna andra mål än migrationsmål ska förlängas med ett år. Det framstår som ett väl avvägt förslag. Lagtekniskt bör förlängningen genomföras på så sätt att tidpunkten för ikraftträdandet av lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar senareläggs till den 1 januari 2020.

4 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget ger de domstolar som är migrationsdomstolar förbättrade förutsättningar att hålla handläggningstiderna på en rimlig nivå. Detta är till fördel för enskilda och minskar kostnaderna för det allmänna. Förslaget bidrar till ett mer resurseffektivt utnyttjande av de allmänna förvaltningsdomstolarnas samlade kapacitet.

Skälen för bedömningen: Förslaget att förlänga de utökade möjligheterna att överlämna andra mål än migrationsmål syftar till att korta handläggningstiderna och minska omloppstiderna hos migrationsdomstolarna. En förlängning möjliggör för domstolarna att även fortsättningsvis lämna över mål till den domstol som har bäst förutsättningar att avgöra målen inom rimlig tid. Förslaget bedöms vara till fördel för enskilda och innebära minskade kostnader för det allmänna. Förslaget möjliggör att den samlade kapaciteten hos landets allmänna förvaltningsdomstolar bättre kan tas

tillvara under en period med höga balanser och ett fortsatt högt inflöde av mål.